

## **PvdA, let op uw zaak**

Door Adri Duivesteijn, lid van de Eerste Kamer (PvdA)

Terugkeren in de nationale politiek – na zeven jaar op lokaal niveau actief te zijn geweest – gaat niet zomaar, heb ik gemerkt. Het mag rustig een schok worden genoemd; wat verschillen die werelden van elkaar. Natuurlijk, tot op zekere hoogte wist ik dat, maar ik had werkelijk niet verwacht dat de confrontatie zo groot zou zijn. Waar wethouders zich bezighouden met de dagelijkse praktijk, en daarbij moeten wheelen en dealen met bewoners, schoolbesturen, corporatiedirecteuren, uitkeringsgerechtigden en noem maar op, zien wij dat de nationale politiek zich binnen een fundamenteel andere werkelijkheid voltrekt. Alles gebeurt op een hoger abstractieniveau; het gaat weliswaar over de mensen, maar het zijn altijd de systemen die centraal staan.

Voor een (groot) deel is dat begrijpelijk, want het maken van wetten vraagt nu eenmaal om andere methoden dan het uitvoeren ervan – de theorie versus de praktijk. Maar wat werkelijk schokkend is, en dat realiseer ik me eens te meer nu ik de stap van Almere naar de Eerste Kamer heb gezet, is dat het leven van alledag maar weinig te maken heeft met wat er in Den Haag gebeurt. Of, beter gezegd: dat Den Haag de voeling met de praktijk is kwijtgeraakt.

Dat geldt in ieder geval voor het wonen. Want waar gemeenten de bouw van sociale woningen trachten te stimuleren, de wachttijden voor een sociale huurwoning met verfijnde doorstromingsmaatregelen proberen te verkorten en zich tot het uiterste inspannen om gebiedsontwikkelingen in herstructureringswijken nog enigszins op gang te houden, wordt er in Den Haag slechts op metaniveau over het wonen gesproken. Het gaat over onderwerpen als de hypotheekrenteaftrek en de strijd met woningcorporaties over de grenzen van hun werkveld, over het regeerakkoord en het woonakkoord; (beleids)vraagstukken die vooral de werkelijkheid van het Rijk raken, maar niet de werkelijke praktijk van het wonen. Ja, natuurlijk is het positief dat het taboe van de hypotheekrenteaftrek is doorbroken, maar het is onbegrijpelijk dat er geen stimuleringsbeleid is ontwikkeld voor het op gang houden van de woningbouw of de aanpak van herstructureringswijken. Juist in tijden van crisis vormden investeringen in de volkshuisvesting altijd een motor voor economisch herstel, waarbij tegelijkertijd wordt geborgd dat onze wijken en steden leefbaar zijn en blijven.

Nu vrijwel niets van dat alles. De maatregelen die worden genomen, zijn primair bedoeld om de nationale begroting op orde te krijgen – veel van de maatregelen zijn zelfs contraproductief, zowel vanuit de nationale begroting als vanuit het wonen beredeneerd. Wat ooit bewust was bedoeld als werkkapitaal voor een zichzelf regulerende volkshuisvesting, de

potentiële huurverhogingscapaciteit, wordt nu afgeroomd ter sanering van de Rijksbegroting. Woningcorporaties zijn daarmee gereduceerd tot belastingkantoren. Zij kunnen de huurverhoging, die gelegitimeerd mag worden doorgevoerd, inleveren bij het Rijk. En dat is nog niet alles: als het aan minister Stef Blok (Wonen en Rijksdienst) ligt, mogen de woningcorporaties – die hun zelfstandigheid bepaald onvolwassen hebben ingevuld – straks enkel nog bouwen en beheren voor de doelgroep. Alle andere activiteiten moeten worden ondergebracht bij of in nieuw op te richten commerciële instellingen. Werken aan leefbaarheid wordt vooral de taak van de gemeentelijke overheid. Deze radicale marginalisering van het takenpakket van woningcorporaties impliceert een fundamentele aantasting van ons sociaal (democratische) woonstelsel; het zal het behoud en herstel van onze steden, en dan met name de sociale vernieuwing, negatief beïnvloeden.

Als deze maatregelen onverkort doorgang vinden, dan kan ik niet anders dan constateren dat de PvdA actief meewerkt aan een omvangrijke liberalisering van onze volkshuisvesting. Voor mij was – en is – het ondenkbaar dat dit onder (mede-)verantwoordelijkheid van de PvdA zou gebeuren. Ik roep Diederik Samsom dan ook op dit proces te keren. Het beleid dat Stef Blok voorstaat mag niet onze oplossing zijn; er zijn andere, meer sociale alternatieven. Daarom moet het woondebat ook breder worden gevoerd. Het moet gaan over een (her)vorming van een nieuw sociaal woonstelsel, dat vooral door burgers gedragen gaat worden. Dat kan op verschillende manieren. Zelf heb ik, op basis van mijn ervaringen met IkbouwbetaalbaarAlmere (IbbA) – een financiële regeling waarmee de laagste inkomensgroepen betaalbaar een eigen huis kunnen bouwen – minister Blok en Diederik Samsom een voorstel gedaan dat de eigen kracht van burgers centraal stelt, in de vorm van: ‘De Wooncoöperatie, op weg naar een zichzelf organiserende samenleving’. Met de introductie van de Wooncoöperatie dragen corporaties bezit betaalbaar over aan de zittende huurders en ontstaat er een eigentijdse tussenvorm tussen huur en koop. Op deze manier worden mensen niet alleen in staat gesteld om zelf inhoud te geven aan de eigen woon- en leefomgeving; het maakt ook geld vrij, groot geld, waarmee de huidige wooncorporaties (opnieuw) kunnen investeren in de leefbaarheid van ons wonen in de steden.

Het wordt, kortom, tijd dat de twee werelden – de nationale en de lokale politiek, de theorie en de praktijk – met elkaar in overeenstemming worden gebracht. Dat kan in mij optiek alleen wanneer en niet slechts sprake is een politiek woonakkoord, maar wanneer wordt gekomen tot een maatschappelijk akkoord voor een sociaal woonstelsel dat ook op langere termijn houdbaar is. PvdA, let op uw zaak.